

Info leerroutekaart

Hoe werkt het onderwijssysteem in Nederland?

Kinderen gaan vanaf 4 of 5 jaar naar school, totdat ze minimaal een diploma (startkwalificatie) hebben of 18 jaar worden. Op de leerroutekaart staan alle scholen en onderwijsniveaus. Wat houden de namen in?

Kijk even mee →

Van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs

Van je 4e tot je 12e jaar zit je op de basisschool. Je doorloopt 8 groepen. Groep 1-2 is de onderbouw, groep 3-4-5 de middenbouw en groep 7-8 de bovenbouw. Aan het eind van het basisonderwijs krijg je advies welke school voor voortgezet onderwijs het beste bij je past. Je kunt naar het praktijkonderwijs, het vmbo, de havo of het vwo. De Cito-score telt ook mee.

Van het basisonderwijs naar het praktijkonderwijs

Praktijkonderwijs is voor kinderen die graag iets willen doen, veel leren niet zo leuk vinden of hun hoofd daar niet goed bij kunnen houden.

Wat leer je?

- Je krijgt taal en rekenen, praktische stages en praktijkvakken.
- Alles sluit aan op wat je wilt en kunt.
- Na vijf jaar maak je de overstap naar werk of je stroomt door naar een entreeopleiding. Met een entreeopleiding kun je gaan werken of naar mbo-2.

Handige link:

- [Info entreeopleidingen](#)

Van het basisonderwijs naar het vmbo

Het vmbo (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs) duurt vier jaar en is voor kinderen die slim met hun handen óf met hun hoofd zijn óf met allebei.

Het vmbo heeft vier leerwegen:

- basis: je wilt lekker aan de slag en bent praktisch bezig;
- kader: je werkt ook praktisch maar op een hoger niveau;
- gemengd: je bent zowel praktisch als theoretisch bezig;
- theoretisch/mavo: je bent graag theoretisch bezig.

Profielen:

Aan het eind van het tweede jaar kies je een profiel. Als je tl/mavo doet, dan kies je uit 4 profielen: economie, landbouw, techniek en zorg & welzijn. Als je basis, kader of gemengd doet, dan kies je uit 10 profielen:

- Bouwen, wonen en interieur (BWI):
Je maakt kennis met het hele bouwproces, van ontwerp tot product. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: timmerman, metselaar, landmeter, interieurontwerper of werkvoorbereider.
- Dienstverlening en producten (D&P):
Dit profiel is heel breed. Je leert bijvoorbeeld iets over (multimediale) producten maken, activiteiten organiseren en presenteren/verkoopen. Door opdrachten te maken leer je jezelf kennen en kies je uiteindelijk een werkveld.
- Economie en ondernemen (E&O):
Je krijgt te maken met rekenen, cijfers en geld. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: administratief medewerker, verkoper, logistiek medewerker of juridisch medewerker.

- **Groen:**
Je werkt graag met dieren, planten of voeding. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: bloemist, hovenier, dierenverzorger of teeltspecialist.
- **Horeca, bakkerij en recreatie (HBR):**
Je bent gastvrij en maakt kennis met koken, maaltijden serveren en gasten ontvangen en bedienen. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: kok, recreatiemedewerker of gastheer/vrouw.
- **Maritiem en techniek (M&T):**
Je bereidt je voor op de wereld van de scheepvaart en transport. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: binnenvaartschipper, scheepsbouwer, baggermeester of stuurman.
- **Media, vormgeving en ICT (MVI):**
Je bent creatief en werkt graag met computers. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: grafisch vormgever, game developer, theatertechnicus of ICT-medewerker.
- **Mobiliteit en transport (M&T):**
Je vindt techniek leuk en leert alles over vervoer. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: automonteur, sloopstechnicus, vrachtwagenchauffeur of verkoper.
- **Produceren, installeren en energie (PIE):**
Bij dit profiel komen installatietechniek, elektrotechniek en metaaltechniek samen. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: elektricien, installateur, lasser of constructiemedewerker.
- **Zorg en welzijn (Z&W):**
Je bent sociaal en behulpzaam en je gaat graag met mensen om. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: sociaal werker, verzorgende, doktersassistent of kapper.

Handige links:

- [Nieuwvmb](#)
- [GoVMBO](#)
- [Welk profiel kies jij?](#)
- [Bekijkjetoekomstnu](#)

Van het basisonderwijs naar de havo of het vwo

De havo (hogere algemeen voortgezet onderwijs) duurt vijf jaar en het vwo (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs) duurt zes jaar.

Met een havodiploma kun je verder leren op het mbo, hbo of naar het vwo. Met een vwo-diploma kun je naar de universiteit, maar ook naar het hbo.

Profielen:

Aan het eind van het derde jaar kies je een vakkenpakket aan de hand van een profiel. Je kiest uit 4 profielen (soms zijn dat combinaties van profielen):

- **Economie & Maatschappij:**
Je bent veel met rekenen en onderzoeken bezig en kiest de weg naar het zakenleven. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: bedrijfseconoom, hotelmanager, leraar economie of accountant.
- **Cultuur & Maatschappij:**
Dit profiel heeft te maken met communicatie, talen, inlevingsvermogen, creativiteit, media en maatschappelijke ontwikkelingen. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: leraar, journalist, personeelswerker, therapeut of kunstenaar.
- **Natuur & Gezondheid:**
Je kiest voor medische en biologische, maar ook technische en natuurwetenschappelijke richtingen. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: fysiotherapeut, landschapsarchitect, laboratoriummedewerker of milieudeskundige.
- **Natuur & Techniek:**
Je bent goed in wiskunde, scheikunde en natuurkunde en wilt een technische beroepsopleiding gaan doen. Beroepen die hierbij passen zijn bijvoorbeeld: bouwkundige, computerdeskundige, piloot of scheikundig ingenieur.

Van het speciaal basisonderwijs naar het voortgezet speciaal onderwijs

Speciaal onderwijs is voor leerlingen die specialistische of intensieve begeleiding nodig hebben. Bijvoorbeeld omdat ze een handicap, chronische ziekte of stoornis hebben.

Speciaal basisonderwijs:

De groepen in het speciaal basisonderwijs zijn kleiner en er zijn meer deskundigen op school. Leerlingen kunnen hier tot hun 14de terecht. Daarna gaan de meeste leerlingen naar het praktijkonderwijs, het vmbo of het voortgezet speciaal onderwijs.

Voortgezet speciaal onderwijs:

Leerlingen kunnen op het voortgezet speciaal onderwijs blijven tot en met het schooljaar waarin ze 20 jaar worden. Het einddoel kan een diploma zijn, maar ook een baan of een plek in de dagbesteding.

Van het vmbo naar het mbo

Doordat je op het vmbo een profiel hebt gekozen, sluiten bepaalde mbo-opleidingen daarop goed aan. Op het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) leer je voor een beroep. Met een overgangsbewijs van havo/vwo 3 naar havo/vwo 4 kun je ook naar het mbo.

Het mbo is verdeeld in 3 niveaus:

- Voor niveau 2 heb je een vmbo-diploma basisberoepsgericht of entree-diploma nodig. Je doet uitvoerend werk. Bijvoorbeeld als kok, monteur of logistiek medewerker.
- Voor niveau 3 heb je een vmbo-diploma kaderberoepsgericht, gemengd of theoretisch/mavo nodig. Je werkt zelfstandig. Bijvoorbeeld als ICT-medewerker, autotechnicus of verzorgende.
- Voor niveau 4 heb je een vmbo-diploma kaderberoepsgericht, gemengd of theoretisch/mavo nodig. Je hebt de dagelijkse leiding (middenkaderfunctionaris).

Entreeopleidingen:

Met een entree-diploma kun je ook naar het mbo. Entreeopleidingen duren meestal een jaar. Je wordt opgeleid tot assistent. Bijvoorbeeld in de bouw, mobiliteit, installatietechniek of horeca.

BOL of BBL:

Met een BOL-opleiding (beroeps opleidende leerweg) ga je de hele week naar school. Je doet praktijkervaring op tijdens stages. Met een BBL-opleiding (beroeps begeleidende leerweg) werk je meestal 4 dagen bij een leerbedrijf en ga je 1 dag in de week naar school. Je verdient meteen al een salaris.

Doorstromen:

Je kunt in het mbo altijd doorstromen van een lager naar een hoger niveau.

Handige links:

- [Kiesmbo](#)
- [Digitale mbo-gids](#)
- [Bekijkjetoekomstnu](#)

Naar het hbo en de universiteit

Hbo-opleidingen duren vier jaar. Je doet vak-theoretische kennis op en ontwikkelt bepaalde beroepsvaardigheden. Op de universiteit krijg je wetenschappelijk onderwijs; de nadruk ligt op het ontwikkelen van kennis. Meestal leer je niet voor een specifiek beroep.

Bachelor, master en associate degree:

Op het hbo en de universiteit kun je verschillende diploma's halen. De associate degree is vooral bedoeld voor mbo'ers die na hun opleiding verder willen leren op het hbo. De bachelorgraad krijg je na een vierjarige hbo-opleiding of driejarige opleiding aan de universiteit. Daarna kun je nog twee jaar doorstuderen voor een master.

Toelatingseisen:

Met een havodiploma kun je direct worden toegelaten tot het hbo. Meestal kun je met een mbo 4-diploma ook naar het hbo. Voor sommige hbo-opleidingen gelden speciale vooropleidingseisen. Met een vwo-diploma of een jaar hbo (hbo-propedeuse) kun je naar de universiteit. Soms stellen universiteiten bepaalde voorwaarden aan de toelating.